Historical Jewish Press (JPress) of the NLI & TAU

הירדן, 01.01.1937, page 9

אמר עזמות...

הריני מודה ומתוודה לפניכם, רבותי, כי לא אצתי ולא רצתי וגם לא קפצתי הפעם לת"א, לא תפצתי וגם לאחרים לא יעצתי לרוץ ולהיות מעשרת הראשונים בקונצרט הראשון בנצחו של ראש המנצחים בעיר העבריה הראשונה שלנו, ומומן מאליו, שלא זכיתי להשתתף בבל ה"טראסק" הגדול, שנערך שם לכבוד "טרום..." סליתה: טוסקאניני ע"י עשרת אלפים ה"סנובים" העליונים שבארץ הפרובינציאלית הקלאסית שלנו.

וכל כך למה? —

ראשית, משום שיודע אני, כי הנביא יבוא אל ההר, להר־ציון וירושלים, והשנית — ווהו העיקר! — הרי בתוך עמי אנכי יושב ו„עמך", אין ידו משגת (בינינו לבין עצמנו) בזמן הזה לשלם „רק" 800 מיל בעד כרטיס „זול", כמו שנאמר בנימטריה: „ת ת לא יוכל" ובאין ברירה אתה שומע את טוסקאניני — לא אותו, אלא את התזמורת שלו? — דרך חור הראדיו, בשבתך בביתך והעיקר: חינם אין כסף!...

אף כי אינה דומה ראיה לשמיעה אפילו בנגינה, בחינת "וכל העם רואים את הקולות", ובשרואים את טוסקאניני — כך מספרים — בשעה שהוא עומד ומנצח על הנגינות במטה־הקסמים אשר בידו, הרי אז והכל מכינים את הנגון ואפילו של בטהובן ומוצרט ושאר ה„כלי־זמר" של הגויים, ואפילו חרש, שוטה וקטן, כי הנגון נוקב ויורד עד הלב, נוגע ...עד הלב, נוגע עד הנפש...

ולא לחנם קוראים ליצני־הדור שלנו לטוסקניני בשם „למנצח לבני קורח" מחמת שהוא מנצח — כך הם אומרים — רק לבני עשירים, שיש להם כסף קורח להוציא מכיסם בזמן הזה ולשלם שמונה ועשר לירות א"י, סבין תקילין, בעד מה? — בעד כרטיס קונצרט, ואלא, — כך הם מספרים ואומרים — שאת תפלת ה„למנצח לבני קורח" אומרים ז' פעמים ולפני התקיעות, וכאן אומרים תכפ"ס ואלפים פעמים לפני ה„תקיעות" ואחרי „התקיעות" ובשעת־ה„תרועות" וה„שברים" בעתונות ובמלונים ובראדיו, ולאחר שחכריזו על הקונצרטים ארבעים יום וארבעים ליל קודם לכך...

* * *

ואת זה לעומת זה עתה האלהים! הסימפוניה המופתית הבלתי גמורה נשמעה בארצנו יומם ולילה במשך חצי־שנה תודות למאמצי המקרוני של אנשי־רומא, שהלעיטו בהם את ה„כלי זמר" מבני "העם האציל", ועכשיו מנגנים אצלנו, להבדיל אלף הבדלות, את הסימפוניה הבלתי גמורה של שובדט תודות לניצוחו של איש־רומא...

ולא עוד אלא שעכשיו זכינו לשני „ארטורים" גדולים בארץ. ארטור אחד מפליא לעשות במקל־נועם ומשמיע לנו צלילים וחלילים, וארטור שני עושה לנו „נסים ונפלאות" במקל חובלים שלו ובמקום צלילים וחלילים ישנם צלילים וחלילים, „דילים ופילים"...

* * *

ובעברי בימים אלה ברחוב יפו סמוך ל"נחלת שבעה" במקום שנפתח מקרוב סניף ל„קונסרבטוריום" של „מאה שערים", ראיתי אחב"י שהם עומדים בגשם וברוח ובקור לשמוע „אל הרוח ואל התפילה". מתקליטי החזנים המפורסמים, עושים אזנם כאפרכסת, עוצמים עיניהם, תומכים את מצחיהם בזקניהם ביד ומאזינים ומקשיבים רב קשב... והנה לקחה אזני שמץ מהויכוח הנלהב שנתעורר בין השומעים מ„עמך" ע"א טוסקאניני, לקיים מה שנאמר: אם תרצה להכיר את פני ההוד, לך שמע כאי עמא דבר.

ולא על אודות טוסקאניני בלבד דבחו היהודים הטובים האלה, כי אם על שאר האמנים הגדולים, ומתוך כך באו לידי הלצה נפלאה, כי אומה זו של האיטלקים אומה משונה הוא: כל שמות המנגנים שלהם „ניני" בא להם בפיהם, כגון: פאגאניני, טוסקאניני, רחמניני. או עמד אחד מבני החבורה והקשה קושיא חמורה:

— ואם תאמר: הרי פוצ'ינ'ני אף הוא מנגן נחול וקומפוזיטור איטלקי היה?

— ויש לומר: לפינך היתה מפלתו שלמה בידי אביגדור המאירי, שפסל אותו ב"לב חדש" שלו והוכיח בראיות והוכחות ברורות כי האופירה „טוראנדוט" של פוצ'ינ'ני—נונוזה!

ומכי נגב את האופירה? — משתי האחיות רובינסון אשר בתל אביב, כן!...

* * *

וסדנא דארעא זה הוא!

גם שם בפאריז וזוזלה, בעיר המטרופולין של „הנגינה והשירה", נערבו שלשה קונצרטים גדולים בניצוחו של טוסקאניני, בתיאטרון הגדול של „שרות אלישע". וכפי שמודיעים עתוני פאריס, היו צוגאים גם שם אלפים ורבבות צרפתים וצרפתיות על משרדי הכרטיסים ה„מוגביז", כמוקר ותד ערב לאורך קילומטרים שלמים כדי להשיג כרטיס בכל מחיר! וגם שם בפאריס נתכנסו מסביב לקיסר ולוגצחי הסגנון הדרין של ה„מיתר והקשת" בהיכל הנגינה, לקיים מה שנאמר: „ומקל ולו יגיד להם" והיתה "פרוספריטי" ל„בלי זמר", לבעלי האינטרס המסערות וכיו"ב.

וכאן? —

כאן — כך כותב לי תלמידי הטרוסיקאי מת"א — היו מזה חלוצים וחלוצות מהמשבות ומהעיר שלא אבלו ארוחת־הערב ולא באה אל פיהם ארוחת הצהרים במשך שבועתו שלמים כדי לקמץ 8 00 מיל לכרטיסי־כניסה אל הקונצרטים.

— „אימתי ישיך ויהודי? — כשהוא רעב!"...

* * *

אמרתי: רעב, ומתוך שיתוף־הרעיונות עלה בהעתי השם: גולינ־קין. בתוך כל הטרדם של הברכות־וההוקאות התהלות והתשבחות ותתה־„שיר המעלות" שהשמיעו לטוסקאניני ולהובהמן לכבוד שני הקונצרטים הראשונים בתל־אביב, לא שמעתי את שמו של ה„קולומבוס" שלנו אשר גילה לא באמריקה אלא בארץ ישראל את הצלילים העברים ויצר את האופירה העבריה „שלנו" ונתן לנו את „פאוסט" ואת טוסקה, את טארוואטה, ואת הליצנים וכו', וזוכר הנני עדיין את ברכתו של ר' מרדכי בן־הלל הכהן ז"ל לראש האופירה העברית בנוסח של מוסף שבת ר"ח: „אתה יצרת", ועכשיו באו האחרונים לשכח, כנראה, את הראשונים ורוצים להפך את תעודת „אתה יצרת" ל„אשר יצר"...

ואותו „גבור הצלילים" השני, שטרח ויסד בעירנו את הקונסרבטוריום לחזנות, לזמרה ולשירה עברית, לא זכה לברכה אפילו „עם כל הנערים" ומסיפקני אם זכה לקבל אפילו כרטיס־הזמנה ל„טראסק" הגדול ול„חג הצלילים", שהוא וניסו הפרופ' ווינברג, ושגולינקין והופנקו ואחרים הוא, כידוע השושבינים העיקריים ל„חתונה" זו?

כך דרכם דרך גורלם של האמנים שלנו, שגם בחייהם קרויים „מתים"...